

Rohanové – raději zemřít, nežli se poddat

recenze knihy

Heslo *Potius mori quam foedari* je překládáno v několika verzích – Raději zemřít, než být ... zhanoben ... ponížen ... zneuctěn ... nečestný. Ve svém erbu je užívali Rohanové, původem z francouzské Bretaně. Dějiny rodu byly až do roku 1789 především spjaty s Francií, ale po revolučních událostech byli přeživší Rohanové nuceni odejít do exilu. Na počátku 19. století obdrželi i inkolát pro české země. Postupně získali několik deskových statků a středem jejich majetkové držby bylo od roku 1820 panství Sychrov. Tamní zámek, posléze přestavěný nejprve v klasicistním a poté v novogotickém stylu s vybraně zařízenými interiéry, se stal hlavním sídlem Rohanů a byl jím až do roku 1945. Od udělení inkolátu v roce 1808 do konce jejich žití v Československu tedy uplynulo (pouhých?) 137 let. Jednalo se o relativně krátký časový úsek, ale Rohanové v Čechách zanechali výraznou stopu. Jejich dějinný příběh je popsán v edici *Universum* v knize *Rohanové - Raději zemřít, než ... nežli se poddat*.

Publikace se poněkud odlišuje od předešlých svazků edice. Základní schéma a grafická úprava jsou totožné. Nejprve jsou popsány dějiny rodu resp. všech rodových linií – Rohan-Gié, Rohan-Guémené, Rohan-Soubise, Rohan-Rochefort a předita jejich politických kontaktů i osobních vztahů. Následuje podrobný přehled sídel Rohanů v Čechách, Francii a Rakousku. Autorem knihy není obligátně Pavel Juřík, ale Mgr. Jana Jůzlová a PhDr. Miloš Kadlec, jehož profesní život je dlouhodobě spjat se zámkem v Sychrově, což se v knize výrazně projevuje. Zámecká budova, její okolí a veškeré souvislosti s ní spojené jsou precizně popsány až do nejmenších detailů. Tato pasáž publikace je velkým příběhem výjimečného sídla, jeho majitelů i lidí (např. řezbářská rodina Bušků), kteří řemeslnou zručností výrazně ovlivnili celkovou podobu Sychrova. Oproti textům o jiných zámcích - Choustník, Řepín, Lomnice nad Popelkou, Loukovec, Lysá nad Labem, Semily, Svijany aj. (i když se jedná o objekty rozličné umělecké a historické hodnoty) se však větší rozsah „sychrovského“ medailonu jeví jako relativně nepoměrný. Výsledný podíl obou autorů na knize není uveden, nutné je ovšem konstatovat, že v množství jmenných, datových i časových údajů je možné výborně se orientovat a nelze zde nalézt chyby. Lze také ocenit objektivní posouzení chování Rohanů v době okupace – v minulých svazcích edice byla v popisu úseku moderních dějin jednotlivých rodů patrná snaha o jakousi dodatečnou a zároveň dosti fabulovanou rehabilitaci jejich příslušníků, kteří prokazatelně mnohdy dobrovolně přijali říšské občanství. Tento autorský

úmysl v „rohanovské“ monografii nenalezneme. Popsané skutky jednotlivých Rohanů ve válečných letech tak dokládají význam rčení „dějiny nejsou černobílé“. Důkladné studium písemných pramenů a profesionální přístup obou autorů umožňují posoudit Rohany, žijící v bouřlivých časech 20. století a v souvislosti s veškerými dějinnými zvraty, bez nacionálních emocí a věcně.

Publikaci Rohanové – raději zemřít, nežli se poddat lze hodnotit jako dosud nejzdařilejší svazek edice Universum. Je tomu tak zásluhou odborné erudice autorského tandemu a v případě PhDr. Miloše Kadlece navíc jistě sehrálo úlohu osobní zaujetí a fascinace zámkem Sychrov, jehož interiéry (v současnosti instalované v původní podobě) byly domovem několika generací jednoho z nejstarších aristokratických rodů evropského významu - Rohanů.

Mgr. Jana Jůzlová a PhDr. Miloš Kadlec: Rohanové – Raději zemřít, nežli se poddat, ISBN: 978-80-242-8221-3, 184 str., 1. vyd., Euromedia Group a.s. ve spolupráci s NPÚ, Praha v roce 2022.

Autor textu: Stanislav Vaněk